

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua extinsă)

21 decembrie 2022*

„Ajutoare de stat – Regim-cadru care urmărește acordarea unui sprijin pentru costurile fixe neacoperite în contextul pandemiei de COVID-19 în Germania – Decizie de a nu ridica obiecții – Cadru temporar pentru ajutoarele de stat – Examinarea individuală a schemei de ajutor notificate – Măsură destinată să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru – Proportionalitate”

În cauza T-306/21,

Falke KGaA, cu sediul în Schmallingenberg (Germania), reprezentată de R. Velte și W. Meilicke, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de V. Bottka, G. Braga da Cruz și C. Kovács, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

Republica Federală Germania, reprezentată de P.-L. Krüger și J. Möller, în calitate de agenți,

intervenientă,

TRIBUNALUL (Camera a doua extinsă),

compus la deliberare din doamna V. Tomljenović, președintă, domnul F. Schalin, doamna P. Škvařilová-Pelzl și domnii I. Nömm (raportor) și D. Kukovec, judecători,

grefier: domnul P. Cullen, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii,

în urma ședinței din 14 septembrie 2022,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

- 1 Prin acțiunea întemeiată pe articolul 263 TFUE, reclamanta, Falke KGaA, solicită anularea Deciziei C(2020) 8318 final a Comisiei din 20 noiembrie 2020 privind ajutorul de stat SA.59289 (2020/N) – Germania COVID-19 – Sprijin pentru costurile fixe neacoperite (JO 2022, C 124, p. 1), astfel cum a fost modificată prin Decizia C(2021) 1066 final a Comisiei din 12 februarie 2021 privind ajutorul de stat SA.61744 (2021/N) – Notificare colectivă de modificare privind adaptarea schemelor de ajutor autorizate în temeiul Cadrului temporar, în special ca urmare a Celei de a cincea modificări a Cadrului temporar (JO 2021, C 77, p. 18) (denumită în continuare „decizia atacată”).

Istoricul litigiului

- 2 Reclamanta este societatea operațională a grupului Falke, care își desfășoară activitatea printre altele în sectorul fabricării, al comerțului angro și cu amănuntul de articole de îmbrăcăminte. În ceea ce privește activitățile de comerț cu amănuntul, ea comercializează produse prin intermediul a diferite puncte de vânzare, precum și al unui magazin online.
- 3 La 19 martie 2020, Comisia Europeană a adoptat o comunicare intitulată „Cadru temporar pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei în contextul actualei epidemii de COVID-19” (JO 2020, C 91 I, p. 1, denumită în continuare „Cadrul temporar”), care a fost modificată prima dată la 3 aprilie 2020 (JO 2020, C 112 I, p. 1), a doua oară la 8 mai 2020 (JO 2020, C 164, p. 3), a treia oară la 29 iunie 2020 (JO 2020, C 218, p. 3) și a patra oară la 13 octombrie 2020 (JO 2020, C 340 I, p 1).
- 4 Punctele 17-19 din secțiunea 2 din Cadrul temporar, intitulată „Aplicabilitatea articolului 107 alineatul (3) litera (b) [TFUE]”, au următorul cuprins:

„17. În temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) [TFUE], Comisia poate declara compatibile cu piața internă ajutoarele menite «să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru». În acest context, instanțele Uniunii au statuat că perturbările trebuie să afecteze întreaga economie sau o parte importantă a economiei statului membru în cauză, nu numai economia unei regiuni sau a unei părți a teritoriului acestuia. În plus, acest lucru este în concordanță cu necesitatea unei interpretări stricte a oricărei dispoziții excepționale, așa cum este articolul 107 alineatul (3) litera (b) [TFUE] [...]. Această interpretare strictă a fost aplicată în mod constant de Comisie în practica sa de luare a deciziilor [...].

18. Având în vedere că epidemia de COVID-19 afectează toate statele membre și că măsurile de ținere sub control a epidemiei luate de statele membre au repercusiuni asupra întreprinderilor, Comisia consideră că ajutoarele de stat sunt justificate și pot fi declarate, pentru o perioadă limitată, compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) [TFUE], în vederea remedierii deficitului de lichidități cu care se confruntă întreprinderile și a asigurării faptului că perturbările cauzate de epidemia de COVID-19 nu le pune în pericol viabilitatea, în special cea a IMM-urilor.

19. Comisia stabilește în prezenta comunicare condițiile de compatibilitate pe care le va aplica în principiu ajutoarelor acordate de statele membre în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) [TFUE]. În consecință, statele membre trebuie să demonstreze că măsurile de ajutor de stat notificate Comisiei în temeiul prezentei comunicări sunt necesare, adecvate și proporționale

pentru remedierea unei perturbări grave a economiei statului membru în cauză și că toate condițiile prezentei comunicări sunt îndeplinite pe deplin.”

- 5 Comunicarea prin care s-a adus o a patra modificare Cadrului temporar precizează la punctul 11:

„[C]a urmare a epidemiei de COVID-19, multe întreprinderi se confruntă temporar cu o cerere mai scăzută, ceea ce nu le permite să își acopere o parte din costurile fixe. În multe cazuri, se așteaptă ca cererea să se redreseze în următoarele luni și s-ar putea ca reducerea activității să nu fie o opțiune eficientă pentru întreprinderile respective dacă reducerea activității implică costuri de restructurare semnificative. Sprijinirea acestor întreprinderi prin contribuția temporară la o parte a costurilor lor fixe poate reprezenta o modalitate eficientă de reducere a decalajului, evitând astfel deteriorarea capitalului lor, menținând activitatea economică a acestora și oferindu-le o platformă solidă în vederea redresării.”

- 6 Comunicarea prin care s-a adus o a patra modificare Cadrului temporar a introdus în Cadrul temporar secțiunea 3.12, intitulată „Ajutoare sub formă de sprijin pentru costurile fixe neacoperite”, care conține punctele 86 și 87, formulate după cum urmează:

„86. Statele membre pot avea în vedere să contribuie la costurile fixe neacoperite ale întreprinderilor a căror activitate economică a fost suspendată sau redusă ca urmare a epidemiei de COVID-19.

87. Dacă aceste măsuri constituie ajutoare de stat, Comisia le va considera compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) [TFUE] dacă sunt îndeplinite condițiile de mai jos:

- (a) ajutorul este acordat cel târziu la 30 iunie 2021 și acoperă costurile fixe neacoperite suportate în perioada 1 martie 2020-30 iunie 2021, inclusiv costurile suportate într-o parte din perioada respectivă («perioadă eligibilă»);
- (b) ajutorul este acordat pe baza unei scheme întreprinderilor care înregistrează în cursul perioadei eligibile o scădere a cifrei de afaceri de cel puțin 30 % în comparație cu aceeași perioadă din 2019 [...];
- (c) costurile fixe neacoperite sunt costurile fixe suportate de întreprinderi în cursul perioadei eligibile, care nu sunt acoperite de contribuția la profit (și anume veniturile minus costurile variabile) în cursul aceleiași perioade și care nu sunt acoperite de alte surse, cum ar fi asigurări, măsuri de ajutor temporare care fac obiectul prezentei comunicări sau sprijin din alte surse [; i]ntensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 70 % din costurile fixe neacoperite, cu excepția cazului microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici (în sensul anexei I la Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare), unde intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 90 % din costurile fixe neacoperite[; î]n sensul prezentului punct, pierderile înregistrate de întreprinderi conform contului de profit și pierdere în cursul perioadei eligibile [...] sunt considerate costuri fixe neacoperite[; a]jutorul în temeiul acestei măsuri poate fi acordat pe baza pierderilor estimate, însă valoarea finală a ajutorului se determină după realizarea pierderilor pe baza conturilor auditate sau, cu o justificare corespunzătoare furnizată Comisiei de către statul membru (de exemplu, în legătură cu caracteristicile sau dimensiunea anumitor tipuri de întreprinderi), pe baza evidențelor fiscale[; p]lățile care depășesc valoarea finală a ajutorului se recuperează;

- (d) în orice caz, ajutorul total nu depășește 3 milioane [de euro] pe întreprindere[; a] ajutorul poate fi acordat sub formă de granturi directe, garanții și împrumuturi, cu condiția ca valoarea nominală totală a acestor măsuri să se situeze sub plafonul global de 3 milioane [de euro] pe întreprindere[; t] oate cifrele utilizate trebuie să fie brute, și anume înainte de deducerea impozitelor sau a altor taxe;
- (e) ajutoarele acordate în temeiul acestei măsuri nu trebuie cumulate cu alte ajutoare destinate să acopere aceleași costuri eligibile;
- (f) ajutorul nu poate fi acordat întreprinderilor care erau deja în dificultate [în sensul Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare [...] la 31 decembrie 2019 [; p]rin derogare de la cele de mai sus, ajutorul se poate acorda microîntreprinderilor sau întreprinderilor mici (în sensul anexei I la Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare) care se aflau deja în dificultate la 31 decembrie 2019, cu condiția să nu facă obiectul unei proceduri colective de insolvență în temeiul legislației naționale și să nu fi primit ajutor pentru salvare [...] sau ajutor pentru restructurare [...].”

- 7 La 17 noiembrie 2020, Republica Federală Germania a notificat Comisiei, în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) TFUE, o schemă de ajutor prin care se urmărea acordarea unui sprijin pentru costurile fixe neacoperite în contextul pandemiei de COVID-19 pe teritoriul său.
- 8 La 20 noiembrie 2020, Comisia a adoptat Decizia C(2020) 8318 final.
- 9 În Decizia C(2020) 8318 final, în primul rând, Comisia a descris caracteristicile esențiale ale schemei de ajutor notificate, din care reiese în special că măsurile individuale de ajutor pot fi acordate numai întreprinderilor care au suferit o pierdere de cel puțin 30 % din cifra lor de afaceri [considerentul (17)]. În al doilea rând, Comisia a subliniat că schema notificată intra sub incidența articolului 107 alineatul (1) TFUE, în măsura în care conferea un avantaj selectiv beneficiarilor săi și, ca urmare a acestui fapt, determina o denaturare a concurenței [considerentele (31)-(33)]. În al treilea rând, Comisia a reținut că schema de ajutor menționată era compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE, referindu-se la criteriile stabilite la punctul 87 din Cadrul temporar [considerentele (35)-(41)]. Prin urmare, Comisia nu a ridicat obiecții cu privire la această schemă de ajutor.
- 10 Schema de ajutor autorizată prin Decizia C(2020) 8318 final privea ajutoare al căror quantum era plafonat la 3 milioane de euro pe întreprindere [considerentul (20)].
- 11 La 28 ianuarie 2021, Comisia a adoptat o a cincea modificare a Cadrului său temporar (JO 2021, C 34, p. 6), care printre altele a modificat punctul 87 litera (d) din acesta prin majorarea plafonului ajutorului la 10 milioane de euro pe întreprindere. De asemenea, aceasta a modificat punctul 87 litera (a), prelungind perioada cuprinsă inițial între 1 martie 2020 și 30 iunie 2021 până la 31 decembrie 2021.
- 12 La 2 februarie 2021, Republica Federală Germania a notificat Comisiei o modificare a schemei sale de ajutor constând într-o majorare a plafonului ajutoarelor la 10 milioane de euro și în prelungirea acesteia până la 31 decembrie 2021.
- 13 Prin Decizia C(2021) 1066 final, Comisia a aprobat diferite modificări efectuate de Germania în privința schemelor de ajutor notificate, printre care cea autorizată prin Decizia C(2020) 8318 final (denumită în continuare „schema de ajutor în litigiu”).

- 14 În Decizia C(2021) 1066 final, Comisia a preluat în special, pe de o parte, analiza care figurează în deciziile sale anterioare, pentru a sublinia existența unor ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE și compatibilitatea lor cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE [considerentele (15) și (17)], și, pe de altă parte, a considerat că extinderea duratei schemei de ajutor notificate și aprobate în temeiul Cadrului temporar și majorarea plafonului său erau compatibile cu articolul 107 alineatul (3) litera (b) TFUE [considerentul (18)].

Concluziile părților

- 15 Reclamanta solicită Tribunalului:
- anularea deciziei atacate;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 16 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii ca inadmisibilă și, cu titlu subsidiar, ca nefondată;
 - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.
- 17 În ședință, Comisia a arătat că renunță la concluziile privind inadmisibilitatea acțiunii, aspect de care s-a luat act în procesul-verbal al ședinței.
- 18 Republica Federală Germania solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
 - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 19 În susținerea acțiunii, reclamanta invocă două motive, întemeiate pe încălcarea articolului 107 și, respectiv, a articolului 108 alineatul (2) TFUE.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 107 TFUE

- 20 Reclamanta apreciază în esență că Comisia a considerat în mod eronat că schema de ajutor în litigiu putea fi declarată compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE. Acest motiv cuprinde două aspecte.
- 21 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, reclamanta susține că decizia atacată încalcă principiul proporționalității întrucât aprobă o schemă de ajutor întemeiată pe un criteriu de eligibilitate bazat pe cifra de afaceri a întreprinderii (denumit în continuare „criteriul de eligibilitate în cauză”). Prin intermediul celui de al doilea aspect, aceasta susține că Comisia nu și-a îndeplinit obligația de a efectua o examinare individuală a schemei de ajutor notificate și obligația de motivare.

- 22 Comisia, susținută de Republica Federală Germania, solicită respingerea prezentului motiv.
- 23 Conform articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE, „[p]ot fi considerate compatibile cu piața internă [...] ajutoarele destinate [...] să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru”.
- 24 Potrivit jurisprudenței, din economia generală a tratatului rezultă că procedura prevăzută la articolul 108 TFUE nu trebuie să conducă niciodată la un rezultat care ar fi contrar dispozițiilor specifice ale tratatului. Prin urmare, un ajutor de stat care prin unele dintre modalitățile sale încalcă alte dispoziții ale tratatului nu poate fi declarat de către Comisie compatibil cu piața internă. În mod similar, un ajutor de stat care prin unele dintre modalitățile sale încalcă principiile generale ale dreptului Uniunii nu poate fi declarat de către Comisie compatibil cu piața internă (a vedea în acest sens Hotărârea din 15 aprilie 2008, Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, punctele 50 și 51, și Hotărârea din 22 septembrie 2020, Austria/Comisia, C-594/18 P, EU:C:2020:742, punctul 44).
- 25 Trebuie amintit că, în aplicarea articolului 107 alineatul (3) TFUE, Comisia se bucură de o largă putere de apreciere, a cărei exercitare implică evaluări complexe de ordin economic și social (a se vedea Hotărârea din 29 iulie 2019, Bayerische Motoren Werke și Freistaat Sachsen/Comisia, C-654/17 P, EU:C:2019:634, punctul 80 și jurisprudența citată), astfel încât controlul jurisdicțional trebuie să se limiteze la verificarea respectării regulilor de procedură și de motivare, precum și a exactității materiale a situației de fapt, a absenței unei erori vădite de apreciere a acestor fapte și a unui abuz de putere (a se vedea Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, punctul 78 și jurisprudența citată).

Cu privire la primul aspect, întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității

- 26 Reclamanta apreciază în esență că criteriul de eligibilitate în cauză are un caracter disproporționat și că se află la originea unei inegalități de tratament în detrimentul întreprinderilor care desfășoară mai multe activități, dintre care numai unele au fost afectate de pandemia de COVID-19. Astfel, prin faptul că ar conduce la excluderea lor de la schema de ajutor în litigiu sau la reducerea măsurii în care ar beneficia de ea, acest criteriu le-ar obliga să recurgă la finanțarea încrucișată a activităților lor afectate, spre deosebire de concurențele lor care operează exclusiv în comerțul fizic cu amănuntul, care ar fi putut beneficia pe deplin de schema respectivă.
- 27 Comisia și Republica Federală Germania susțin că prezentul aspect al prezentului motiv este nefondat. Comisia susține de asemenea, cu titlu introductiv, că prezentul aspect al prezentului motiv trebuie să fie respins de la bun început pentru motivul că nicio excepție de nelegalitate în sensul articolului 277 TFUE nu a fost invocată de reclamantă împotriva Cadrului temporar, în raport cu care decizia atacată constituie o aplicare.

– Cu privire la cauza de inadmisibilitate invocată de Comisie, întemeiată pe lipsa unei excepții de nelegalitate formulate împotriva Cadrului temporar

- 28 Comisia, în primul rând, subliniază că decizia atacată a efectuat o aplicare corectă a criteriului de eligibilitate în cauză, care figurează la punctul 87 din Cadrul temporar, în al doilea rând, susține că reclamanta nu a invocat nicio excepție de nelegalitate în privința cadrului menționat și, în al treilea rând, deduce de aici că validitatea acestuia trebuie prezumată și nu poate fi repusă în discuție cu ocazia contestării temeiniciei deciziei atacate.

- 29 O asemenea argumentație nu poate fi urmată.
- 30 În primul rând, deși este adevărat că cererea introductivă nu conține nicio referire explicită la o excepție de nelegalitate sau la articolul 277 TFUE, trebuie amintit că nu există în dreptul Uniunii o cerință de a se invoca în mod formal o excepție de nelegalitate. Astfel, jurisprudența permite să se considere că o excepție de nelegalitate a fost invocată implicit în măsura în care reiese relativ clar din cererea introductivă că reclamanta formulează în fapt un asemenea motiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 noiembrie 2018, *Mouvement pour une Europe des nations et des libertés/Parlamentul*, T-829/16, EU:T:2018:840, punctul 66 și jurisprudența citată).
- 31 Aceasta este situația în speță.
- 32 *Primo*, anumite pasaje din cererea introductivă pun în discuție în mod direct validitatea punctului 87 din Cadrul temporar. Astfel, se subliniază că „criteriul stabilit la [punctul] 87 litera (b) din Cadrul temporar, în versiunea care rezultă din a patra modificare a acestuia, nu este un criteriu adecvat pentru a reduce sau a elimina denaturările concurenței”. Totodată, se susține că punctul 87 litera (c) din Cadrul temporar se află la originea unei „diferențe de tratament nejustificate”.
- 33 *Secundo*, având în vedere împrejurările speței, existența unei contestări incidente a validității Cadrului temporar de către reclamantă decurge de asemenea și în mod necesar din ansamblul argumentației sale din cadrul acestui aspect al prezentului motiv. Astfel, atât schema de ajutor în litigiu, cât și decizia atacată care o aprobă au preluat un criteriu de eligibilitate care își are originea în punctul 87 din Cadrul temporar. În consecință, Comisia nu putea să nu înțeleagă că argumentația reclamantei întemeiată pe nelegalitatea deciziei menționate ca urmare a caracterului disproporționat al acestui criteriu implica și o repunere în discuție a validității punctului respectiv.
- 34 În al doilea rând și în orice caz, în măsura în care susține că, în lipsa unei excepții de nelegalitate invocate împotriva criteriului care își are originea în punctul 87 din Cadrul temporar, temeinicia acestui criteriu nu ar putea fi repusă în discuție de reclamantă, Comisia se înșală cu privire la valoarea juridică a actelor, cum este cadrul menționat, pe care le adoptă în scopul limitării puterii sale de apreciere.
- 35 În temeiul unei jurisprudențe constante, actele juridice ale Uniunii beneficiază de o prezumție de legalitate și produc, prin urmare, efecte juridice atât timp cât nu au fost retrase, anulate în cadrul unei acțiuni în anulare sau declarate nevalide ca urmare a unei trimiteri preliminare sau a unei excepții de nelegalitate sau nu au făcut obiectul unei suspendări a executării sau al altor măsuri provizorii ale instanței Uniunii în temeiul articolelor 278 și 279 TFUE [a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2012, *CIVAD*, C-533/10, EU:C:2012:347, punctul 39 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 2 aprilie 2020, *Comisia/Polonia, Ungaria și Republica Cehă (Mecanism de transfer temporar al solicitanților de protecție internațională)*, C-715/17, C-718/17 și C-719/17, EU:C:2020:257, punctul 140]. Respectarea acestei prezumții de legalitate poate împiedica examinarea temeiniciei unei decizii care constituie simpla aplicare a unui act cu aplicabilitate generală a cărui validitate nu este contestată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 decembrie 2021, *P. Krücken Organic/Comisia*, C-586/20 P, nepublicată, EU:C:2021:1046, punctul 69, și Hotărârea din 2 februarie 2012, *Grecia/Comisia*, T-469/09, nepublicată, EU:T:2012:50, punctul 57). Beneficiază astfel de prezumția menționată numai actele instituțiilor,

organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii definitive și care produc efecte juridice față de terți care pot face obiectul unei acțiuni în anulare. Nu aceasta este situația unui act prin care Comisia adoptă norme de conduită pentru a limita exercitarea puterii sale de apreciere.

- 36 Desigur, autolimitarea de către Comisie a exercitării puterii sale de apreciere implică faptul că aceasta nu poate, în principiu, să se abată de la normele pe care și le-a stabilit fără a fi sancționată, dacă este cazul, pentru încălcarea unor principii generale de drept precum egalitatea de tratament (a se vedea Hotărârea din 29 iulie 2019, *Bayerische Motoren Werke și Freistaat Sachsen/Comisia*, C-654/17 P, EU:C:2019:634, punctul 82 și jurisprudența citată). Cu toate acestea, adoptarea unor astfel de norme nu exonerează Comisia de obligația de a efectua o examinare individuală a împrejurărilor speței, care o poate determina să nu aplice normele respective dacă particularitățile speței o impun (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 iulie 2016, *Kotnik și alții*, C-526/14, EU:C:2016:570, punctul 41). Rezultă că, spre deosebire de actele juridice menționate la punctul 35 de mai sus, actele prin care Comisia adoptă numai o normă de conduită nu produc, în sine, efecte juridice obligatorii.
- 37 Această lipsă a efectelor juridice obligatorii intrinseci este deosebit de importantă având în vedere natura competențelor conferite Comisiei în domeniul controlului ajutoarelor de stat. A admite că Cadrul temporar ar produce în sine efecte juridice obligatorii și dispune de o prezumție de legalitate ar echivala, astfel, cu a-i recunoaște o natură juridică identică cu cea a unui regulament, act pe care Comisia nu este competentă să îl adopte în temeiul secțiunii din Tratatul FUE privind „ajutoarele de stat”, în afara ipotezelor avute în vedere la articolul 108 alineatul (4) TFUE.
- 38 Rezultă că, în pofida împrejurării că criteriul de eligibilitate aplicat de Comisie își are originea în punctul 87 din Cadrul temporar și chiar în lipsa unei excepții de nelegalitate invocate împotriva punctului menționat, reclamanta ar rămâne îndreptățită să conteste modul în care Comisia și-a utilizat în decizia atacată puterea de apreciere care i-a fost conferită la articolul 107 alineatul (3) litera (b) TFUE, declarând compatibilitatea schemei de ajutor în litigiu și, în acest cadru, temeinicia criteriului de eligibilitate pe care l-a aplicat.

– *Cu privire la conținutul argumentației reclamantei*

- 39 Prin intermediul primului aspect al prezentului motiv, reclamanta susține că criteriul de eligibilitate care figurează la punctul 87 literele (b) și (c) din Cadrul temporar aplicat în schema de ajutor în litigiu și validat de Comisie în decizia atacată are un caracter disproporționat. Ea invocă în această privință mai multe critici și se referă de asemenea la o încălcare a principiului egalității de tratament.
- 40 Mai precis, reclamanta contestă utilizarea drept criteriu de eligibilitate a ajutorului pentru costurile fixe neacoperite, la punctul 87 literele (b) și (c) din Cadrul temporar, a pierderii din cifra de afaceri evaluată la nivelul întreprinderii, iar nu doar la nivelul activităților afectate de pandemia de COVID-19.
- 41 În această privință, trebuie arătat că luarea în considerare a pierderii din cifra de afaceri la nivelul întreprinderii decurge din cuprinsul punctului 87 litera (b) din Cadrul temporar, care precizează că ajutorul este acordat pe baza unei scheme „întreprinderilor care înregistrează în cursul perioadei eligibile o scădere a cifrei de afaceri de cel puțin 30 % în comparație cu [perioada cuprinsă între 1 martie 2020 și 30 iunie 2021]”. Aceasta decurge de asemenea din cuprinsul punctului 87 litera (c) din cadrul menționat, în măsura în care exclude din definiția „costurilor fixe neacoperite” costurile acoperite de contribuția la beneficii sau de alte surse.

- 42 În primul rând, trebuie amintit că principiul proporționalității, evocat la articolul 5 alineatul (4) TUE, impune ca actele instituțiilor Uniunii să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru realizarea obiectivelor legitime urmărite de reglementarea în cauză (Hotărârea din 17 mai 1984, *Denkavit Nederland*, 15/83, EU:C:1984:183, punctul 25), fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconvenientele cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate [Hotărârea din 30 aprilie 2019, *Italia/Consiliul* (Cota de pescuit pentru peștele-spadă mediteranean), C-611/17, EU:C:2019:332, punctul 55].
- 43 Respectarea principiului proporționalității de o măsură include, astfel, trei componente. Prima componentă privește caracterul său adecvat, și anume aptitudinea acesteia de a realiza obiectivul legitim urmărit. Cea de a doua componentă privește necesitatea sa și presupune ca obiectivul legitim menționat să nu poată fi atins prin mijloace mai puțin constrângătoare, dar la fel de adecvate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 septembrie 2013, *Dansk Jurist- og Økonomforbund*, C-546/11, EU:C:2013:603, punctul 69). În sfârșit, cea de a treia componentă, calificată uneori drept „proporționalitate în sens strict”, privește caracterul său proporțional, și anume lipsa unor inconveniente disproporționate în raport cu scopurile vizate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 martie 2013, *Polonia/Comisia*, T-370/11, EU:T:2013:113, punctul 89, și Hotărârea din 26 septembrie 2014, *Romonta/Comisia*, T-614/13, EU:T:2014:835, punctul 74).
- 44 În al doilea rând, reclamanta pare să invoce de asemenea o critică întemeiată pe încălcarea principiului egalității de tratament. Astfel, aceasta susține că criteriul de eligibilitate în cauză s-a aflat la originea unei inegalități de tratament, în detrimentul întreprinderilor în cazul cărora anumite activități nu au fost afectate de pandemia de COVID-19, obligându-le să recurgă la o finanțare încrucișată a activităților lor afectate ca urmare a faptului că nu puteau beneficia sau puteau beneficia doar într-o mai mică măsură de schema de ajutor în litigiu, aprobată de Comisie.
- 45 În aplicarea unei jurisprudențe constante, principiul egalității de tratament impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (Hotărârea din 15 aprilie 2008, *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, punctul 66; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 5 iunie 2018, *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, punctul 49).
- 46 Elementele ce caracterizează diferite situații și, astfel, caracterul comparabil al acestora trebuie să fie determinate și evaluate în special în lumina obiectului și a finalității actului Uniunii care instituie distincția în cauză. În plus, trebuie luate în considerare principiile și obiectivele domeniului din care face parte actul respectiv (Hotărârea din 16 decembrie 2008, *Arcelor Atlantique et Lorraine și alții*, C-127/07, EU:C:2008:728, punctul 26).
- 47 Trebuie să se constate că o asemenea argumentație prezentată împotriva unei decizii de aplicare a articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE se confundă cu criticile reclamantei întemeiate pe o încălcare a principiului proporționalității în diferitele sale componente.
- 48 Astfel, articolul 107 alineatul (3) litera (b) TFUE permite o derogare de la principiul general al incompatibilității ajutoarelor de stat cu piața internă, enunțat la articolul 107 alineatul (1) TFUE. Rezultă, pe de o parte, că scopul acestuia este de a permite declararea drept compatibile a ajutoarelor de stat care, prin însăși definiția lor, implică acordarea unui avantaj selectiv anumitor întreprinderi, care poate fi calificat drept discriminatoriu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 decembrie 2016, *Comisia/World Duty Free Group și alții*, C-20/15 P și C-21/15 P,

EU:C:2016:981, punctele 54 și 55), și, pe de altă parte, că acest articol este de strictă interpretare (a se vedea Hotărârea din 9 aprilie 2014, Grecia/Comisia, T-150/12, nepublicată, EU:T:2014:191, punctul 146 și jurisprudența citată).

- 49 Prin urmare, împrejurarea că criteriul de eligibilitate în cauză conduce la o diferență de tratament între întreprinderi după cum totalitatea sau numai o parte dintre activitățile lor au fost afectate de pandemia de COVID-19 nu implică, în sine, nelegalitatea acestuia. În schimb, este necesar să se verifice dacă diferența de tratament menționată este justificată în raport cu articolul 107 alineatul (3) litera (b) TFUE, ceea ce presupune ca respectivul criteriu să fie necesar, adecvat și proporțional pentru a remedia perturbări grave ale economiei statului membru în cauză.

– Cu privire la critica prin care se contestă caracterul adecvat al criteriului de eligibilitate în cauză

- 50 Reclamanta susține în esență că criteriul de eligibilitate în cauză nu este apt să atingă obiectivul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE întrucât denaturează concurența fără a atenua efectele pandemiei de COVID-19 și este contrar punctului 11 din comunicarea prin care s-a adus o a patra modificare Cadrului temporar, care se referă la necesitatea de a evita deteriorarea capitalului întreprinderilor. În această privință, arată că efectele pandemiei asupra comerțului fizic cu amănuntul au fost de o asemenea natură încât nu se poate exclude posibilitatea ca întreprinderi care nu beneficiază de schema de ajutor în litigiu ca urmare a desfășurării altor activități să se retragă din acestea. Reclamanta adaugă că utilizarea criteriului de eligibilitate menționat în schema de ajutor în litigiu l-ar face inapt să își atingă obiectivul întrucât exclude o întreagă categorie de întreprinderi, afectate totuși de această pandemie.
- 51 O asemenea argumentație nu poate fi urmată.
- 52 În primul rând, nu se contestă că pandemia de COVID-19 a determinat perturbări grave ale economiei germane. Aceasta intră, așadar, în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE.
- 53 În al doilea rând, din cuprinsul punctului 18 din Cadrul temporar, transcris la punctul 4 de mai sus, reiese că acesta are ca obiect să facă compatibile cu piața internă ajutoare, în special sub formă de susținere a costurilor fixe neacoperite, care urmăresc să remedieze deficitul de lichidități cu care se confruntă întreprinderile din cauza pandemiei de COVID-19, și să asigure că perturbările cauzate de acestea nu le pun în pericol viabilitatea.
- 54 De asemenea, din cuprinsul punctului 11 din comunicarea prin care s-a adus o a patra modificare Cadrului temporar, transcris la punctul 5 de mai sus, reiese că susținerea întreprinderilor incapabile să își acopere temporar o parte din costurile fixe urmărește să asigure reducerea decalajului, evitând deteriorarea capitalului lor, permițând menținerea activității economice a acestora prin oferirea unei platforme solide în vederea redresării.
- 55 În al treilea rând, trebuie arătat că un asemenea obiectiv, care implică luarea în considerare a dificultății pe care o întreprindere o poate întâmpina în acoperirea costurilor fixe ca urmare a pandemiei de COVID-19, este conform cu obiectivul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE și se înscrie în punerea în aplicare a puterii largi de apreciere pe care această dispoziție o conferă Comisiei, amintită la punctul 25 de mai sus.

- 56 În al patrulea rând, trebuie să se constate că un criteriu care conduce la a permite întreprinderilor a căror cifră de afaceri a fost redusă cu peste 30 % ca urmare a pandemiei de COVID-19 să obțină asistență financiară se înscrie pe deplin în punerea în aplicare a finalității, amintită la punctele 53 și 54 de mai sus, de a asigura viabilitatea și reducerea decalajului întreprinderilor în cursul pandemiei menționate.
- 57 Această concluzie nu este repusă în discuție de afirmația reclamantei întemeiată pe faptul că anumite întreprinderi care nu beneficiază de schema de ajutor în litigiu sau beneficiază într-o mai mică măsură ca urmare a desfășurării unor activități neafectate de pandemia de COVID-19, precum comerțul online, ar putea fi determinate să se retragă din sectorul comerțului fizic cu amănuntul. Situația este aceeași în ceea ce privește afirmația reclamantei potrivit căreia utilizarea criteriului de eligibilitate menționat în schema de ajutor în litigiu exclude o întreagă categorie de întreprinderi, afectate totuși de această pandemie.
- 58 În această privință, trebuie arătat că articolul 107 alineatul (3) litera (b) TFUE nu impune ca schema de ajutor în cauză să fie susceptibilă în sine să remedieze perturbările grave ale economiei statului membru în cauză. Astfel, odată ce Comisia constată caracterul real al unor perturbări grave ale economiei unui stat membru, acesta din urmă ar putea fi autorizat, dacă celelalte condiții prevăzute la acest articol sunt de asemenea îndeplinite, să acorde ajutoare de stat, sub forma unor scheme de ajutor sau a unor ajutoare individuale, care contribuie la remedierea respectivelor perturbări grave. Ar putea deci să fie vorba despre mai multe scheme de ajutor care, fiecare în parte, contribuie la acest scop. Prin urmare, nu se poate impune ca, pentru a se întemeia în mod valabil pe dispoziția menționată, o schemă de ajutor să remedieze în sine o perturbare gravă a economiei unui stat membru.
- 59 În plus, Comisia putea, fără a încălca limitele puterii largi de apreciere de care beneficiază în temeiul jurisprudenței citate la punctul 25 de mai sus, să aprecieze că era necesar să se asigure mai degrabă viabilitatea întreprinderilor în cazul cărora o parte substanțială a activității fusese afectată de pandemia de COVID-19 decât a tuturor activităților impactate de pandemia menționată, independent de situația globală a întreprinderii.
- 60 Prin urmare, prezenta critică trebuie respinsă.

– *Cu privire la critica prin care se contestă caracterul necesar al criteriului de eligibilitate în cauză*

- 61 Reclamanta susține că aplicarea unui criteriu alternativ care ia în considerare pierderile realizate în domeniile de activitate afectate de pandemia de COVID-19, fără a ține seama de situația întreprinderii în ansamblul său, ar fi fost mai în măsură să realizeze obiectivul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE întrucât nu ar fi avut efectul de restrângere a concurenței care decurge din criteriul de eligibilitate în cauză. Reclamanta subliniază că acest criteriu alternativ a fost luat în considerare de Comisie în alte decizii.
- 62 Comisia răspunde printre altele că nu era obligată să se pronunțe în mod abstract cu privire la toate măsurile alternative susceptibile să fie avute în vedere în locul schemei de ajutor în litigiu. Aceasta adaugă că comparația efectuată de reclamantă cu anumite decizii pe care le-a adoptat din cauza pandemiei de COVID-19 este lipsită de relevanță, având în vedere că aceste decizii nu au același temei juridic.

- 63 Este adevărat că, în principiu, Comisia nu este obligată să se pronunțe în mod abstract cu privire la toate măsurile alternative care pot fi avute în vedere, întrucât, deși statul membru în cauză trebuie să expună în mod detaliat motivele care au guvernat adoptarea schemei de ajutor în discuție, în special în ceea ce privește criteriile de eligibilitate reținute, el nu este ținut să demonstreze în mod pozitiv că nicio altă măsură imaginabilă, prin definiție ipotetică, nu ar putea permite o mai bună asigurare a obiectivului urmărit. Dacă statul membru menționat nu este supus unei asemenea obligații, un reclamant nu poate solicita în mod întemeiat Tribunalului să impună Comisiei să se substituie autorităților naționale în această misiune de explorare normativă pentru a examina orice măsură alternativă posibilă (a se vedea Hotărârea din 6 mai 2019, Scor/Comisia, T-135/17, nepublicată, EU:T:2019:287, punctul 94 și jurisprudența citată).
- 64 Trebuie să se constate însă că o asemenea jurisprudență nu este pertinentă în împrejurările din speță. Astfel, aceasta se întemeiază pe dubla premisă potrivit căreia, pe de o parte, criteriile de eligibilitate a unei scheme de ajutor sunt elaborate de statul membru în cauză și, pe de altă parte, Comisia este obligată să examineze caracterul lor necesar numai pe baza explicațiilor furnizate de statul respectiv. Or, în speță este cert că, pe de o parte, criteriul de eligibilitate care figurează în schema de ajutor în litigiu își are originea, în realitate, în Cadrul temporar al Comisiei și, pe de altă parte, criteriul alternativ avut în vedere de reclamantă a fost aplicat de Comisie în alte decizii pentru a declara compatibile anumite scheme de ajutor care au fost adoptate ca urmare a pandemiei de COVID-19.
- 65 Cu toate acestea, prezenta critică nu poate fi primită.
- 66 În primul rând, astfel cum s-a subliniat la punctele 25, 55 și 58 de mai sus, Comisia beneficiază de o largă putere de apreciere cu ocazia punerii în aplicare a articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE. Prin urmare, prezenta critică ar putea fi admisă numai în eventualitatea în care criteriul alternativ evidențiat de reclamantă ar demonstra în mod vădit lipsa necesității criteriului de eligibilitate în cauză.
- 67 În al doilea rând, este necesar să se observe că criteriul alternativ evidențiat de reclamantă este diferit de criteriul de eligibilitate în cauză în ceea ce privește amploarea impactului său bugetar pentru statul membru respectiv. Astfel, acesta ar avea drept consecință acordarea de resurse publice oricărei întreprinderi care a suferit pierderi din cauza pandemiei, independent de situația sa financiară globală. Dimpotrivă, criteriul de eligibilitate în cauză limitează implicațiile bugetare ale unor asemenea ajutoare prin excluderea sau prin limitarea beneficiului schemei de ajutor în litigiu în privința întreprinderilor a căror situație financiară globală, având în vedere alte surse de venituri, a fost afectată într-o mai mică măsură de pandemia de COVID-19.
- 68 În al treilea rând și pe cale de consecință, reclamanta susține în mod eronat, în esență, că criteriul alternativ pe care îl invocă constituie o măsură „la fel de adecvată”, în sensul jurisprudenței citate la punctele 42 și 43 de mai sus, de natură să demonstreze că criteriul de eligibilitate în cauză nu avea un caracter necesar.
- 69 Această concluzie nu este infirmată de argumentația reclamantei bazată pe faptul că Comisia a acceptat să se aplice un criteriu întemeiat pe domeniile de activitate afectate de pandemia de COVID-19 în două decizii prin care scheme de ajutor sunt declarate compatibile în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE.

70 În această privință, este suficient să se sublinieze că împrejurarea potrivit căreia Comisia a putut să autorizeze, în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE, care privește ajutoarele compatibile de plin drept destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare, scheme de ajutor care implică o compensare a pierderilor suferite ca urmare a unor somații de închidere legate de pandemia de COVID-19 fără a lua în considerare situația financiară globală a beneficiarilor nu implică faptul că ea era obligată să urmeze o abordare echivalentă în exercitarea marjei largi de apreciere conferite la articolul 107 alineatul (3) litera (b) TFUE pentru a declara compatibile ajutoare destinate să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru.

– *Cu privire la critica prin care se contestă caracterul proporțional al criteriului de eligibilitate în cauză*

71 Reclamanta susține în esență că criteriul de eligibilitate în cauză este disproporționat având în vedere efectele de restrângere a concurenței pe care le-a produs în privința întreprinderilor în cazul cărora numai anumite activități au fost afectate de pandemia de COVID-19. Ea arată că a fost obligată să susțină aceste activități, în loc să procedeze la noi investiții, spre deosebire de concurențele sale care au beneficiat pe deplin de schema de ajutor în litigiu. Reclamanta subliniază în esență că Comisia nu putea ignora amploarea efectelor de restrângere a concurenței care rezultă din criteriul de eligibilitate în cauză de la majorarea plafonului la 10 milioane de euro prin comunicarea prin care s-a adus o a cincea modificare a Cadrului temporar.

72 Fără a fi necesară pronunțarea cu privire la aspectul dacă Comisia era ținută să procedeze la o evaluare comparativă a efectelor benefice ale schemei de ajutor în litigiu cu efectele sale negative asupra menținerii unei concurențe nedenaturate cu ocazia punerii în aplicare a articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE, este suficient să se constate că criteriul de eligibilitate în cauză nu se află, în orice caz, la originea unor efecte de restrângere a concurenței care să aibă un caracter vădit disproporționat în raport cu obiectivul urmărit de schema de ajutor în litigiu, și anume asigurarea viabilității întreprinderilor afectate de pandemia de COVID-19.

73 Astfel, nu se poate reține că împrejurarea că reclamanta a fost determinată să consacre unele dintre resursele sale provenite din activități neafectate de pandemia de COVID-19 finanțării activităților afectate de aceasta din urmă, în loc să efectueze noi investiții, afectează poziția sa concurențială într-un asemenea mod încât derogarea avută în vedere la articolul 107 alineatul (3) litera (b) TFUE nu și-ar putea găsi aplicarea. În această privință, trebuie arătat că concurenții reclamantei care beneficiază pe deplin de schema de ajutor în litigiu sunt de asemenea obligați să suporte o parte din pierderile ocazionate de pandemia menționată, decizia atacată prevăzând, în temeiul punctului 87 litera (c) din Cadrul temporar, că intensitatea ajutorului nu poate depăși 70 % din costurile fixe neacoperite, cu excepția microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici, pentru care acest prag este de 90 % din costurile menționate.

74 În plus, trebuie arătat că raționamentul reclamantei pare să se bazeze pe postulatul potrivit căruia schema de ajutor le-ar permite beneficiarilor săi să investească în dezvoltarea activităților lor existente sau în noi activități, oferindu-le astfel un avantaj concurențial în raport cu întreprinderile al căror model economic presupune că nu beneficiază de aceasta sau că beneficiază numai într-o mai mică măsură. Or, un asemenea postulat este neîntemeiat în fapt, întrucât sistemul menționat permite întreprinderilor care, spre deosebire de întreprinderile în cazul cărora o parte substanțială a activităților lor nu au fost afectate de pandemia de COVID-19,

au fost puternic fragilizate de respectiva pandemie doar să își asigure supraviețuirea. Așadar, nu se poate reține în mod rezonabil că schema respectivă le va permite să își dezvolte activitățile în detrimentul celor ale concurenților lor.

- 75 Având în vedere cele de mai sus, prezenta critică trebuie respinsă și, prin urmare, trebuie respins primul aspect al primului motiv.

Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe lipsa examinării individuale a schemei de ajutor în litigiu și pe nemotivare

- 76 Reclamanta, pe de o parte, amintește că adoptarea de către Comisie a Cadrului temporar nu o exonera pe aceasta din urmă de obligația de a efectua o examinare individuală a schemei de ajutor în litigiu și, pe de altă parte, reproșează acestei instituții că nu a efectuat o astfel de examinare în speță. Ea se referă în această privință la împrejurarea că decizia atacată este motivată exclusiv prin referire la cadrul menționat și că aceasta a fost adoptată într-un termen de numai trei zile după notificarea schemei de ajutor respective. Reclamanta adaugă că decizia amintită este afectată de nemotivare întrucât în cuprinsul acesteia Comisia s-a limitat să facă trimitere la acest cadru.
- 77 Comisia, susținută de Republica Federală Germania, arată că a efectuat o examinare a schemei de ajutor în litigiu din care a rezultat că nu exista niciun motiv pentru a se abate de la Cadrul temporar. În plus, aceasta neagă orice nemotivare a deciziei atacate.
- 78 Pentru motivele deja expuse la punctele 36 și 37 de mai sus, trebuie arătat că, desigur, reclamanta susține în mod întemeiat că adoptarea Cadrului temporar de către Comisie nu o scutea de obligația de a efectua o examinare individuală a schemei de ajutor în cauză.
- 79 Totuși, nu se poate reține că, în speță, Comisia și-a încălcat obligația de examinare individuală a schemei de ajutor în litigiu.
- 80 În primul rând, din cuprinsul punctelor 9 și 14 de mai sus reiese că, atât în Decizia C(2020) 8318 final, cât și în Decizia C(2021) 1066 final, Comisia a explicat caracteristicile schemei de ajutor în litigiu.
- 81 În al doilea rând, în înscrisurile sale, reclamanta nu demonstrează existența unor împrejurări excepționale proprii schemei de ajutor în litigiu care ar fi justificat neaplicarea de către Comisie a punctului 87 din Cadrul temporar. Astfel, reiese din examinarea primului aspect al prezentului motiv că diferitele critici invocate privesc temeinicia criteriului de eligibilitate în cauză, așa cum figurează la punctul menționat și cum a fost aplicat în decizia atacată, dar că acestea nu sunt proprii acestei scheme de ajutor.
- 82 În această privință, trebuie arătat că existența unor întreprinderi care dispun de un model economic care implică faptul că desfășoară în același timp activități afectate de pandemia de COVID-19 și alte activități neafectate de aceasta nu este o considerație proprie schemei de ajutor în litigiu de care Comisia ar fi trebuit să țină seama în decizia atacată. Situația este aceeași în ceea ce privește împrejurarea că comunicarea prin care s-a adus o a cincea modificare a Cadrului temporar a stabilit plafonul maxim al ajutorului plătit la 10 milioane de euro pe întreprindere.

- 83 În al treilea rând și pe cale de consecință, în măsura în care reclamanta nu demonstrează nicio împrejurare excepțională de natură să implice abaterea Comisiei de la normele pe care și le stabilise în Cadrul temporar, faptul că a fost în măsură să adopte o decizie în termen de trei zile de la notificarea schemei de ajutor nu poate fi considerat un indiciu revelator al lipsei examinării individuale a schemei de ajutor în litigiu.
- 84 În al patrulea rând, în lipsa unor împrejurări proprii schemei de ajutor în litigiu, Comisia nu și-a încălcat obligația de motivare prin faptul că a făcut trimitere în decizia atacată la motivele care figurează în Cadrul temporar pentru a explica rațiunile pentru care a decis să declare schema de ajutor în litigiu compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE.
- 85 În plus, din ansamblul aprecierilor care precedă reiese că, pe de o parte, reclamanta a fost în măsură să înțeleagă raționamentul care figurează în decizia atacată și, pe de altă parte, Tribunalul a fost în măsură să controleze temeinicia acesteia, astfel încât trebuie să se constate că decizia menționată a fost motivată corespunzător cerințelor legale.
- 86 Având în vedere cele de mai sus, prezentul aspect trebuie respins și, prin urmare, primul motiv trebuie respins în totalitate.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 108 alineatul (2) TFUE

- 87 Reclamanta arată că, în măsura în care problema compatibilității schemei de ajutor în litigiu cu piața internă ridică dificultăți serioase, Comisia era obligată să inițieze procedura formală de investigare și că, așadar, decizia atacată a încălcat drepturile procedurale care îi sunt conferite în temeiul articolului 108 alineatul (2) TFUE. Aceasta apreciază în esență că din primul motiv reiese că Comisia nu a analizat implicațiile unei abordări întemeiate pe aprecierea efectelor pandemiei de COVID-19 la nivelul întreprinderilor în ceea ce le privește pe cele care operează în mai multe domenii de activitate. În urma celei de a cincea modificări a Cadrului temporar, Comisia ar fi ținut seama de importanța care trebuia acordată unui ajutor în favoarea întreprinderilor mari, însă nu ar fi acționat în consecință cu ocazia examinării modificării schemei de ajutor inițiale. Acest fapt ar revela o examinare insuficientă și incompletă și, prin urmare, existența unor dificultăți serioase de natură să dea naștere unor îndoieli cu privire la compatibilitatea schemei în litigiu cu piața internă. În sfârșit, reclamanta consideră că prezentul motiv are un conținut autonom în raport cu primul.
- 88 Comisia susține că prezentul motiv nu are un conținut autonom în raport cu primul, astfel încât respingerea primului motiv implică automat respingerea prezentului motiv.
- 89 Trebuie să se constate că prezentul motiv, referitor la protecția drepturilor procedurale ale reclamantei având în vedere lipsa inițierii de către Comisie a unei proceduri formale de investigare în pofida pretensei existențe a unor îndoieli serioase, prezintă în realitate un caracter subsidiar, în cazul în care Tribunalul nu ar fi examinat temeinicia aprecierii ajutorului ca atare. Astfel, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că un asemenea motiv urmărește să permită să se considere admisibilă introducerea de către o parte interesată, în această calitate, a unei acțiuni în temeiul articolului 263 TFUE, ceea ce altfel i s-ar refuza (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 48, și Hotărârea din 27 octombrie 2011, Austria/Scheucher-Fleisch și alții, C-47/10 P, EU:C:2011:698, punctul 44). Or, în măsura în care acest motiv, care se raportează la temeinicia aprecierii ajutorului ca atare, a fost examinat, el este lipsit de finalitatea sa declarată.

- 90 În plus, trebuie să se constate că prezentul motiv este lipsit de conținut autonom. Astfel, reclamantul poate invoca, în scopul protejării drepturilor procedurale de care beneficiază în cadrul procedurii formale de investigare, numai motive de natură să demonstreze că aprecierea informațiilor și a elementelor de care dispunea sau putea să dispună Comisia în cadrul fazei de examinare preliminară a măsurii notificate ar fi trebuit să dea naștere unor îndoieli privind compatibilitatea acesteia din urmă cu piața internă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 decembrie 2008, *Régie Networks*, C-333/07, EU:C:2008:764, punctul 81, Hotărârea din 9 iulie 2009, *3F/Comisia*, C-319/07 P, EU:C:2009:435, punctul 35, și Hotărârea din 24 mai 2011, *Comisia/Kronoply și Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 59), cum ar fi caracterul insuficient sau incomplet al examinării efectuate de Comisie în cadrul procedurii de examinare preliminară sau existența unor plângeri din partea unor terți. Or, trebuie arătat că acest motiv reia în mod condensat argumentele invocate în cadrul primului motiv fără a evidenția elemente specifice referitoare la eventuale dificultăți serioase.
- 91 Prin urmare, întrucât primul motiv a fost examinat pe fond, nu este necesar să se examineze prezentul motiv.
- 92 Având în vedere cele de mai sus, prezenta acțiune trebuie respinsă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 93 Potrivit articolul 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 94 Întrucât Comisia a solicitat obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată și aceasta din urmă a căzut în pretenții, se impune obligarea sa la plata cheltuielilor de judecată.
- 95 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, statele membre și instituțiile care intervin în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. În consecință, Republica Federală Germania va suporta propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua extinsă)

declară și hotărăște:

- 1) Respinge acțiunea.**
- 2) Falke KGaA va suporta propriile cheltuieli de judecată și pe cele efectuate de Comisia Europeană.**
- 3) Republica Federală Germania va suporta propriile cheltuieli de judecată.**

Tomljenović

Schalin

Škvařilová-Pelzl

Nömm

Kukovec

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 21 decembrie 2022.

Semnături